

Wateroverlast

De andere kant van de droogte medaille?

CoP Beken en Rivieren
7 oktober 2021
Doetinchem

7 okt 2021

1

Programma

10:00 uur Opening door de dagvoorzitter (Ernest de Groot)
10:10 uur Inleiding in de problematiek (Bart Reeze)
10:30 uur Hoe groot is het probleem? Water vasthouden (Michelle Berg)
Pauze
11:20 uur Hoe groot is het probleem? Vegetatie laten staan (Alphons van Winden en Diana Daelmans)
12:00 uur Introductie op veldbezoek en veldbezoek
14:00 uur Instrumenten en oplossingsrichtingen water vasthouden in beekdalen - pitches en vragen
15:30 uur Discussie
16:15 uur Napraten met borrel

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

2

Wateroverlast

Dilemma's rond water vasthouden

Bart Reeze

7 okt 2021

3

Webinars voorjaar

Thema: infiltratie en waterconservering in beekdallandschappen

- 21 januari: Risicogestuurd maaien (Robbin Buitink)
- 11 februari: Water sparen in kleine waterlopen (Michelle Berg)
- 11 maart: Natte overstromingsvlakte (Marijn Nijsen)
- 15 april: Verhaal van de Aa (Simon Schimmel)
- 3 juni: Moerasbeken (Ralf Verdonshot)

Bijeenkomsten terugkijken? Zie de website van de CoP Beken en Rivieren <https://www.stowa.nl/onderwerpen/waterkwaliteit/van-kennis-naar-praktijk/community-practice-beken-en-rivieren#2175>

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

4

Relatie met ecologisch herstel beken en rivieren

Sleutelfactoren voor ecologisch herstel beek en beekdal:

- Beek: stroming
 - Jaarrond (m.n. zomerperiode) ► verhogen van de basisafvoer
 - Voorkomen van hoge stroomsnelheden ► verlagen van de piekafvoer
- Beekdal: vernatting
 - Beekmoeras ► permanent natte zones
 - Overstromingsvlakte ► temporair
 - Beekdalvegetaties ► herstel kwelstromen

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

5

Risicogestuurd maaien: idee

- Doelen, o.a.:
 - Water aanvoer en -afvoer
 - Overlast voorkomen
 - Water langer vasthouden (groene stuw)
 - Biodiversiteit vergroten
 - Beschermde planten en dieren
- Per watergang kijken op welke wijze en regelmaat er gemaaid moet worden (maatwerk!)
- Het wel, niet of gedeeltelijk maaien van de watergangen is afhankelijk van het risico op wateroverlast/watertekort en ecologische waarde

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

6

Risicogestuurd maaien: ervaringen

- Timing onderhoud: 'Nu is het droog en kan ik werken zonder schade te veroorzaken aan het land van een ander'
- Stuwen vs. stroming: 'Door minder te maaien houden wij water vast, dit gaat ten kosten van de stroming en ecologische waarden in beken'
- Talud: 'Wanneer wij het talud niet maaien, ontstaan er kale plekken, waardoor de oever verzwakt en kan inzakken'
- Hydroloog: bij lage afvoer is opstuwende werking beperkt

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

7

Water sparen in kleine waterlopen: idee

- Eenvoudige maatregelen op de hogere gronden en op de flanken van de beekdalen
- Hier liggen grote kansen om water vast houden
- Doelen, o.a.
 - Aanvulling grondwater
 - Verhogen basisafvoer beken
 - Verbeteren omstandigheden natte landnatuur zoals bv schraalgraslanden
 - Verminderen droogteschade landbouw

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

8

Water sparen in kleine waterlopen: ervaringen

- Er zijn simpele maatregelen mogelijk om water langer vast te houden
- Effecten zijn niet te kwantificeren, want in eerste instantie lokaal
- Effecten zijn pas op lange termijn zichtbaar en niet herleidbaar naar een specifieke maatregel
- Water staat bij de maatregelen hoger dan voor de maatregelen
- Maatregelen moeten getroffen worden op grote schaal
- Het is onzeker hoever we kunnen gaan zonder ongewenste effecten

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

9

Overstromingsvlakte en moerasbeken

Idee:

- Water bergen in beekdal
- Vertraagde afstroming
- Herstel gradiënt beek/ rivier – beekdal/ uiterwaard
- Permanent (beekmoeras) of temporair (overstromingsvlakte)

Ervaringen:

- Enkele voorbeeldgebieden (beekdalbreed, beek en uiterwaard)
- Ecologische respons snel
- Waterloop groeit dicht of slijt aan (onderhoud nodig)

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

10

Terugkomend dilemma: wateroverlast!

Twee 'One million dollar questions':

1. Meer water vasthouden leidt tot verhoogde kans op wateroverlast in het vroege voorjaar (m.n. maart-april, maar ook later):
 - Verminderde gebruiksmogelijkheden landbouwpercelen (betreding)
2. Meer vegetatie laten staan levert een grotere kans op wateroverlast in de zomerperiode (m.n. tijdens piekbuien)
 - Water op het land

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

11

Opzet van de dag

Ochtend: Hoe groot is het probleem eigenlijk? Waar hebben we het over?

- Water vasthouden
- Vegetatie laten staan

Tijdens de lunch: bezoek aan De Zumpe

Middag: Wat kunnen we er aan doen?

- Pitches met instrumenten en oplossingsrichtingen
- Ideeën uit de zaal?
- Discussie

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikhem

12

Programma	
10:00 uur	Opening door de dagvoorzitter (Ernest de Groot)
10:10 uur	Inleiding in de problematiek (Bart Reeze)
10:30 uur	Hoe groot is het probleem? Water vasthouden (Michelle Berg)
Pauze	
11:20 uur	Hoe groot is het probleem? Vegetatie laten staan (Alphons van Winden en Diana Daelmans)
12:00 uur	Introductie op veldbezoek en veldbezoek
14:00 uur	Instrumenten en oplossingsrichtingen water vasthouden in beekdalen - pitches en vragen
15:30 uur	Discussie
16:15 uur	Napraten met borrel

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

13

14

Drie excursieleiders	
Pieter Westerhof (projectleider bosgroep)	
Inrichtingsplan, uitvoering en eventuele problematieken en discussiepunten die spelen in uitvoering, met particulieren, subsidieregelingen etc.	
Wilbur Thus (projectleider gemeente Doetinchem)	
Processen en hobbels die de gemeente is tegenkomen, maar ook de mooie dingen die ze tijdens het proces tegenkwamen.	
Marcel Hendriks (KNNV, afd. Doetinchem)	
Beheer en onderzoek in het gebied. Veranderingen in het gebied na de verhoging van de waterstand.	

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

15

16

Programma	
10:00 uur	Opening door de dagvoorzitter (Ernest de Groot)
10:10 uur	Inleiding in de problematiek (Bart Reeze)
10:30 uur	Hoe groot is het probleem? Water vasthouden (Michelle Berg)
Pauze	
11:20 uur	Hoe groot is het probleem? Vegetatie laten staan (Alphons van Winden en Diana Daelmans)
12:00 uur	Introductie op veldbezoek en veldbezoek
14:00 uur	Instrumenten en oplossingsrichtingen water vasthouden in beekdalen - pitches en vragen
15:30 uur	Discussie
16:15 uur	Napraten met borrel

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doetinchem

17

18

Instrumenten en oplossingsrichtingen stowa

Pitches:

- Afwaarderen van grond (René van Eijden)
- Schadevergoeding bij grondwatereffecten (Maarten Veldhuis)
- Groen-blauwe perceelsranden (Marnix van der Kruis)
- Mogelijkheden binnen het GLB/ ANLb (René van Eijden)
- Normvrije gebieden (Michelle Berg)
- Kansen binnen het gebiedsproces (Maaïke van Scheppingen)
- Alternatieve (natte) teelten (Geert van Duinen) - filmpje
- Onteigening van laagste/ laatste percelen (Herman Havekes)

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikheim 19

19

Andere instrumenten en oplossingsrichtingen? stowa

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikheim 20

20

Evaluatie en afsluiting stowa

Ervaringen van de dag

- Tops en tips

Onderwerpen voor een volgende keer

- Vervolg?
- Ideeën en suggesties andere onderwerpen

Contact: reeze@stowa.nl

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikheim 21

21

Programma stowa

10:00 uur	Opening door de dagvoorzitter (Ernest de Groot)
10:10 uur	Inleiding in de problematiek (Bart Reeze)
10:30 uur	Hoe groot is het probleem? Water vasthouden (Michelle Berg)
Pauze	
11:20 uur	Hoe groot is het probleem? Vegetatie laten staan (Alphons van Winden en Diana Daelmans)
12:00 uur	Introductie op veldbezoek en veldbezoek
14:00 uur	Instrumenten en oplossingsrichtingen water vasthouden in beekdalen - pitches en vragen
15:30 uur	Discussie
16:15 uur	Napraten met borrel

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikheim 22

22

7 oktober 2021 CoP Beken en Rivieren, Doornikheim 23

23